

KLASSEKAMPEN

Ansvarlig redaktør: Bjørgulv Braanen
 Administrerende direktør: Marga van der Wal
 Redaksjonsjef og featureredaktør: Mari Skurdal
 Nyhetsjef: Kjell-Erik N. Kallset og Mimir Kristjánsson
 Kulturredaktør: Haakon Flemmen
 Utenriksredaktør: Yohan Shanmugaratnam
 Utviklingsredaktør: Katrine Ree Holmøy

Utgitt av © Klassekampen AS.
 Ettertrykk og elektronisk videre distribusjon forbudt uten etter særskilt avtale.

Pengemakt

■ Kommunereforma er det mest ambisiøse prosjektet til den blåblå regjeringa. Målet er at flest mogleg kommunar skal slå seg saman, og lokalpolitikarane har fått frist til å fatte vedtak innan utgangen av juni i år. Hittil har ikkje kommunereforma vore møtt med begeistring, og den såkalla «nabopraten» har gått trått. Eit halvår før dødlinja har det likevel skjedd eit temposkifte. Ei oversikt frå Kommunal Rapport viser at 124 av 428 kommunar er i forhandlingar, og hittil har 11 kommunar søkt om samanslåing. Fram til sommaren vil det komma fleire tilsvarande vedtak.

■ Vi er skeptiske til mantraet om at det er best for folk og land med færre kommunar, og ser ikkje at det er haldepunkt for at dette vil styrke lokaldemokratiet eller betre velferda. Derimot er det heilt utmerkt med samanslåing viss innbyggjarane ønsker dette. Endringar i folketal, samferdsel og arbeidsmarknad kan gjera det fornuftig å endre grensene. Vi er likevel overtydde om at kommunesamanslåing bør skje som følge av ønske nedanfrå, ikkje gjennom krav, press eller tvang frå sentrale styresmakter. No er det nettopp det siste som er i ferd med å skje, etter at kommunalministeren har lagt fram forslag til nytt inntektssystem. Den nye modellen rammar små og mellomstore kommunar som ikkje slår seg saman og ser ut til å vera utvikla for å tvinge fram samanslåing.

■ Aps Martin Kolberg var befriande klar da han denne veka deltok i møte hos Lokalsamfunnsforeninga. «Vårt standpunkt er at vi ikke vil slå sammen kommuner med tvang. Det må skje frivillig. Derfor er vi også imot forslaget til nytt inntektssystem til kommunene», sa Kolberg ifølgje Avisenes Nyhetsbyrå. Aps krystallklare nei til forslaget om inntektssystem er uttrykk for stigande motstand mot den blåblå kommunereforma i Ap. No vil KrF og Venstre avgjera om regjeringa får fleirtal for inntektssystemet. KrF-leiar Knut Arild Hareide sa i går til NTB at partiet vil vente med å ta stilling til etter den pågåande høyringa. Vi meiner det er oppsiktsvekkande dersom distriktspartiet KrF og folkestyrepartiet Venstre vil støtte tvangssamanslåing av kommunar med pengemakt.

KJELL-ERIK N. KALLSET

Kjekkasen Gable

Kalenderen

I. FEBRUAR

Skuespilleren Clark Gable ble født William Clark Gable 1. februar 1901. Han turnerte i begynnelsen av sin karriere med forskjellige teatertrupper, men i 1924 dro han til Hollywood. Han fikk penger av teatersjef Josephine Dillon, som ble både hans manager og hans første kone.

I 1930 fikk Gable kontrakt med

filmselskapet Metro-Goldwyn-Mayer. Hans første lydfilm, «The Painted Desert», gjorde ham kjent over natta etter at filmen hadde premiere i januar 1931.

Gable er mest kjent for rollen som Rhett Butler i filmen «Tatt av vinden» fra 1939. Denne ble han nominert til Oscar for beste mannlige hovedrolle. Han ble også nominert for rollen han spilte i «Mytteriet på Bounty» i 1935.

Gable spilte mot noen av Holly-

Clark Gable

woods største kvinnelige skuespillere. Han spilte med Joan Crawford i åtte filmer, Myrna Loy spilte sammen med ham sju ganger, og Jean Harlow seks ganger. Han spilte også i fire filmer sammen med Lana Turner, og i tre filmer med både Norma Shearer og Ava Gardner.

Gable døde 59 år gammel av et hjerteinfarkt noen dager etter innspillingen av filmen «Uten feste» var ferdig, 16. november 1960.

HT

Nordmenn må slutte å se på boligen som en minibank.

Mer i sparegrisen

Chr. Anton Smedshaug

FOKUS

Norge går forutsigbart nok mot økonomiske nedgangstider og omstilling idet oljeprisen faller. Vi har levd på en råvareprisboom fra 2004 til 2014 som nå er ugjenkallelig over, selv om oljeprisens veier er uransakelige. Og da kommer også en mer fundamental reorientering i norsk økonomi.

Sannsynligvis står vi foran en betydelig skattesvikt. Norske husholdninger har hatt god reallønnsvekst de siste årene, men har likevel økt forbruket med ytterligere 7-8 prosent årlig de siste ti årene, gjennom gjeldsopp-tak. Forbruket har altså økt voldsomt, noe som sammen med en oppblåst eiendomssektor og høy innvandring som krever store investeringer, har gjort norsk økonomi til et unntak i et Europa som sliter. Et unntak til nå.

Nå som oljeboomen er over og arbeidsledigheten stiger, vil Norge bli som ethvert annet land i Europa, med svakere forbruksvekst, synkende boligpriser, stort behov for omstilling og en styrket produksjonsøkonomi. Denne omstillingen skal skje på et svært svakt økonomisk grunnlag i husholdningene. Rapporten

«Allianz global wealth report 2015» viser at Norge ligger på bunn i den vestlige verden i netto finansiell formue, på nivå med kriselandene Spania og Portugal, og kun like over verdenssnittet.

Vi har videre den nest høyeste gjelda i absolutte kroner; Sveits, som har den høyeste bruttogjelda i verden, har til gjengjeld også verdens høyeste nettoformue. Nordmenn har derimot knapt penger i banken, obligasjoner eller aksjer. Så fort norske husholdninger får ekstra penger mellom hendene, blir det firehjulstrekker eller ny hytte. Det har resultert i en gjeld på om lag 220 prosent av disponibel inntekt og rundt 2900

«Det er et nederlag at vi har Vestens mest forgjeldede folk»

milliarder i absolutt gjeld. Grunnet liten finansiell buffer vil en økonomisk nedtur kunne bli ekstra sterk i Norge. Nær all sparing skjer i pensjoner og eiendom, noe som gir høy sårbarhet og liten fleksibilitet.

Det er et nederlag for den norske modellen at vi til tross for god reallønnsvekst har Vestens mest forgjeldede folk. Vi har så stor tro på den norske modellen at sparing synes unødvendig. Skal dette endres, må vi gå fra et gjelds- til et sparestimulerende skattesystem. Vi kan begynne med å fase ut rentefradraget for husholdninger, som ikke skulle være vanskelig med dagens lave renter. Denne

besparelsen (rundt 25 milliarder kroner) kan så brukes til å heve innslagspunktet for formuesskatt vesentlig, til for eksempel fem millioner kroner. I tillegg bør formuesgrunnlaget for aksjer settes til under prosentsatsen for sekundærboliger, for eksempel femti prosent, gitt at sekundærboliger får en sats på åtti prosent. Primærbolig er å anse for et forbruksobjekt og bør ikke beskattes. En del av Vestens problem er at man har sett på primærboligen som minibank og tatt opp forbrukslån med sikkerhet i boligen. Det kan ikke vedvare.

Slik kan vi enkelt snu fokus fra eiendom til aksjer og fra gjeld til sparing i husholdningene og beholde skatteutbyttet. Ved å redusere formuesgrunnlaget for aksjer fremmer vi også norsk eierskap til produksjonssektoren fordi formuesskatten synker vesentlig. Man beholder fordelingseffekten og unngår nullskatt-tytere.

Kanskje kan vi lære av dagens dysfunksjonalitet og endre skattesystemet og fremme sparing og eierskap. Husholdningenes forgjelding er skattesystemets største svakhet og må bedres om vi skal få et selvstendig folk med en rimelig finansiell sikkerhet og unngå de store økonomiske tilbakeslag som stor gjeldsvekst alltid bringer med seg.

Chr. Anton Smedshaug,

AgriAnalyse, forfatter av «Gjeld. Hvordan Vesten lurte seg selv», ResPublica
 Christian.Anton.Smedshaug@agrianalyse.no

NOBELKOMITEEN

AV ANDREAS IVERSEN OG ANDERS BORTNE

